Tremtinys

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SĄJUNGOS SAVAITRAŠTIS

Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

2010 m. balandžio 2 d. **Nr. 13 (891)**

Andrius Dručkus – Rokiškio krašto garbės pilietis

Andrius Dručkus knygoje „Laukit, sugrįšim laisve nešini" rašo: „Esu gimęs nuostabiame Šiaurės Rytų Lietuvos krašte, Vaičėnų kaime, kuris yra pusiaukelėje tarp Obelių ir Dusetų. Tėvai – Konstancija ir Juozapas Dručkai – paprasti, nuoširdūs kaimo žmonės, kantriai, su meile dirbę ne itin dosnią, kalvotą Aukštaitijos žemę. Šviesaus atminimo Tėveliai suteikė man pirmąsias žmoniškumo, Tėvynės meilės, aukos pamokas. Ligos pakirsta mirė jaunutė sesuo, nuo stribų rankos krito atostogų grįžęs brolis – sovietinės armijos rekrūtas. Visa tai anksti paskatino susimąstyti apie žmones, gyvenimą, tikras ir tariamas vertybes."

(keliama į 3 psl.)

Muziejinių vertybių perdavimo valstybei sutarties pasirašymo liudytojai

Mieli buvę tremtiniai, politiniai kaliniai, Laisvės kovų dalyviai, „Tremtinio" skaitytojai!

Sveikiname gražiausios, džiugiausios ir šviesiausios pavasario šventės – šv. Velyku proga.

Semkimės jėgų iš atbundančios ir naujam gyvybės ciklui besiruošiančios gamtos. O tyras bažnyčių varpų skambesys Prisikėlimo Rytą tegu dovanoja jums viltį, sielos ramybę, meilę, užuojautą ir supratimą.

LPKTS pirmininkas Antanas Lukša,
LPKTS valdyba,
„Tremtinio" redakcija

Zenono Šiaučiulio nuotr.

Mielieji,

Šv. Velykų rytą atverkime širdis gerumui, būkime atlaidesni ir tolerantiškesni artimiesiems, pamirškime nesutarimus.

Tegul gamtos ir dvasios atgimimo džiaugsmas praskaidrina mintis, tesustiprina viltį, kad įveiksime visus mus slegiančius sunkumus, dovanoja mums sielos ramybę ir meilę.

Mielus „Tremtinio" skaitytojus nuoširdžiai sveikinu šv. Velykų proga, linkiu kuo geriausios sveikatos, puikios pavasariškos nuotaikos, santarvės jūsų namuose.

Vincė Vaidevutė MARGEVIČIENĖ,
LR Seimo narė, TS-LKD PKT frakcijos pirmininkė

Likimo vingiai

Dimisijos pulkininkas leitenantas Simas Stanaitis – karys savanoris, karo lakūnas, Karo invalidų sąjungos pirmininkas, šachmatų rinktinės kapitonas, politinis kalinys – nugyveno ilgą, prasmingą ir įdomų gyvenimą. S.Stanaitis paliko autentiškus prisiminimus, kuriuos, padedamas LK Karinių oro pajėgų archyvaro, aviacijos tyrinėtojo, publicisto Algirdo Gamziuko, sudėjo į knygą „Likimo vingiai". Pasidomėti šia unikalia asmenybe paskatino neseniai vykusios moksleivių tiriamųjų darbų konferencijos „Plieno sparnai 2010" laureatės Kauno Stepono Dariaus ir Stasio Girėno gimnazijos moksleivės Kristinos Pilkionytės rašinys apie šį Lietuvos aviatorių.

Aviatorius

Simas Stanaitis gimė 1898 metų spalio 27 dieną Žemojoje Panemunėje, Šakių aps., Juozo ir Barboros Stanaičių šeimoje. Baigė Vilkijos pradinę mokyklą, „Saulės" draugijos mokytojų seminariją, Vilkaviškio gimnaziją.

1918 metais buvo išrinktas Žemosios Panemunės milicijos vadu. 1919 metais savanoriu įstojo į Lietuvos kariuomenę, paskirtas į komendantūros kuopą. Mokėsi Karo aviacijos mokykloje, baigęs tapo Aviacijos dalinio adjutantu, vėliau – mokomosios eskadrilės adjutantu. Būdamas Karo aviacijos mokyklos lakūnas, kaip mokinys, dalyvavo Nepriklausomybės kovose su bolševikais Panevėžio, Utenos ir Daugpilio apylinkėse.

1921 metais baigė aviacijos karininkų kursus ir kitais metais buvo perkeltas į 2 oro eskadrilę. Tapo eskadrilės komandos viršininku. 1924 metais Simui Stanaičiui suteiktas karo lakūno vardas. Tais pačiais metais susituokė su Valerija Dobkevičiūte (1903–1979).

Skraidė įvairių tipų kariniais lėktuvais, patyrė kelias sunkias avarijas, po eilinės lėktuvo avarijos 1928 metų liepą, kurios metu sunkiai susižeidė, 1930 metais gydytojų komisijos sprendimu išleistas į atsargą.

Nuo 1931 metų vadovavo Lietuvos karo invalidų sąjungai, buvo jos Vyčių brolijos narys, LŠS Kauno Vytauto Didžiojo rinktinės vadas, Lietuvos šachmatų rinktinės vadovas. Su šachmatų rinktine dalyvavo Pasaulinėje šachmatų olimpiadoje Folkestone, Anglijoje, vėliau žaidė Rygoje, Prahoje, Varšuvoje.

Sovietų sąjungai okupavus Lietuvą, dirbo Kauno centriniame telegrafe. 1941 metų iš birželio 13-osios į 14-ąją darbo vietoje buvo suimtas ir išvežtas į Sosvos lagerį Sevurlage, Serovo r., Sverdlovsko srityje. Žmona taip pat atsidūrė tremtyje Altajaus krašte. 1951 metais Simas Stanaitis perkeltas į Karagandos sritį, Kazachiją, kur nuo 1956 metų Kokčetavo srityje dirbo tarybinio ūkio buhalteriu.

1959 metais grįžo į Lietuvą. 1992 metais išleido atsiminimų knygą „Likimo vingiai". Simui Stanaičiui buvo suteiktas Lietuvos aeroklubo garbės nario vardas, 1993 metais – dimisijos pulkininko leitenanto laipsnis.

Mirė 1994 metų rugsėjo 24 dieną Kaune. Palaidotas Romainių kapinėse, šeimos kape.

Apdovanotas: Vytauto Didžiojo 5 laipsnio ordinu (1933), Savanorių (1928), Lietuvos nepriklausomybės (1928) medaliais, garbės ženklu „Plieno sparnai", Tuniso „Nušan Ičtikar" ordinu; Dariaus ir Girėno medaliu (1993).

(keliama į 5 psl.)

Bendromis jėgomis įveikti naujus uždavinius

TS-LKD Politinių kalinių ir tremtinių frakcijos (PKTF) Kauno skyriaus delegatai kovo 27 dieną susirinko į ataskaitinę rinkiminę konferenciją apžvelgti paskutinių dvejų metų veiklą. 2008 metais vykusiuose LR Seimo rinkimuose iš TS PKT frakcijos Kauno skyriaus buvo išrinkti keturi Seimo nariai: prof. Arimantas Dumčius, prof. Vida Marija Čigriejienė, Vincė Vaidevutė Margevičienė ir Auksutė Ramanauskaitė-Skokauskienė, aktyviai dirbantys savo apygardose, ir visai Lietuvai yra matoma jų teigiama veikla Seime.

TS-LKD PKT frakcijos Kauno skyriaus pirmininkė Vincė Vaidevutė Margevičienė ataskaitiniame pranešime konferencijos dalyvius informavo apie ne visai paprastas darbo Seime sąlygas, kuriomis pavyko istorijoje įamžinti 1949 m. vasario 16 d. Laisvės kovos sąjūdžio tarybos Deklaraciją ir pripažinti generolą Joną Žemaitį, kaip ketvirtąjį Lietuvos Prezidentą. 2008 ir 2009 metai buvo paskelbti 1948 ir 1949 metais vykdytų didžiųjų trėmimų metais. Siekiama, kad būtų suteikti signatarų vardai (po mirties) Laisvės kovotojams, pasirašiusiems 1949 m. vasario 16 d. Deklaraciją.

Frakcijos Kauno skyriaus nariai dirba su miesto jaunimu vidurinėse mokyklose, dalyvauja žygiuose partizanų takais.

(keliama į 5 psl.)

Tautinės savigarbos mažakraujystė

Lietuvos žurnalistų patriotų patriarcho publicisto Viliaus Bražėno visada dėmesingai išklauso, jo minčių ir spausdinamų tekstų labai laukia valstybės dabarčiai ir ateičiai neabejingieji sambūriuose Palangoje ir visoje Lietuvoje. Publicistas visada spėja laiku ir atsakingai sudėlioti, kaip sakoma, visus taškus ant „i“. Jis yra tarsi daktaras, kurio specializacija – „dvasinės bestuburystės gydymas“. Už tai – dėkojame, nes ir gvildendamas šio straipsnio pavadinime užkoduotą temą, atspirties ir jėgos sėmiausi ne tik iš 1992 metais Šiauliuose išleistos vertingos Juozo Kašio knygos „Simonas Daukantas – tautinio atgimimo pranašas“, bet ir iš 2010 m. vasario 26 d. „Tremtinyje“ išspausdinto gerbiamo Viliaus Bražėno straipsnio „Šunsnukinės istorijos klausimais“.

Mums visiems, kaip gyvastingų šaltinių, reikia tikrumo ir maksimalaus, bražėnietiško teisingumo. Kad pasauliui Lietuvos valstybė, net kai kurių tujinama „pelene“, neatrodytų lyg UABas – „Vaidiname Lietuvą“, menkai tevertinamas „didžiųjų pilvamylių“ aukcionuose. Nes žmonių bukinimo pavyzdžių, šėtoniškumo apraiškų pilna ir dabar žvalgybininkų prisėtoje euro-Lietuvoje, ir žmogui provincijoje sunku susivokti, kas yra kas, kodėl taip, o ne kitaip logikos ir ramios gyvensenos išsiilgusioje į trečiąjį dešimtmetį įžengusioje Lietuvos valstybėje. Vis dar netikime... Cha!.. Sa-vimi. Savais. Čia – vieno Palangos buvusio politinio kalinio mintis: „Net rusas nėra baubas, patiriant, kaip apgaudinėja, meluoja, klastingai, net agresyviai nuo duonos kąsnio nustumia lietuvis lietuvį. Gausybė partijų siekia tik naudos savo klanui. Aplinkui – bevertybinė pelkė. Pekla...“

Vasarą Palangoje pamatęs visų povų-povių plunksnas, lengvai atsikapstai, kas tikra-netikra, o kas – kaukės, falšas, ir, dėkui Vyriausiajam Dangaus Vadybininkui, įsitikini, kad daugelis lietuvių aimanų yra „genetiškai“ suvaidinamos, nes dažno iš mūsų „kentėjimus“ būtina atskirti nuo „stenėjimų“ ir dažniau nusišypsoti, nemeluoti sau, nes...

Dar niekada savo baltiškoje istorijoje nesame gyvenę šitaip kaip dabar, niekada neturėjome tiek automobilių, – tik bėda, kad greičiau už kaimyno sąskaitą banke auga ir mūsų pavydas, godulys, žeminantis mus pačius, verčiantis jaustis paskutiniais nelaimėliais. Tai iš to – daugybė kompleksiukų, visokios „moralinės krizės“ ir... savojo gyvenimo, savo gražiausiųjų namų kasdienybės dramatizavimas, kurį, skaitydamas „Palangos laiką“ per padidinamąjį stiklą, norėčiau nubraukti vieninteliu sakiniu: „Nebadykim špygom dangaus!“...

Savuoju „teisybės vandenėliu“ kai kuriuos nedorus nūdienos „istorikus-visažistus“ logiškai „apkrapija“ ir publicistas V. Bražėnas: „Neatsitiktinai jau pirmosios sovietų okupacijos dienomis raudonieji okupantai griebėsi plėšti kai kuriuos lapus iš mokyklos istorijos vadovėlių. Todėl šiuo metu negalima neboti spaudoje pasitaikančių nusiskundimų dėl kai kurių istorikų keisto, švelniai tariant, Lietuvos istorijos pristatymo ir aiškinimo viešumoje, nors ir neplėšiant lapų iš istorijos knygų.“

„Nebuvau Lietuvos išgama ir nebūsiu!“ – 1970 metais Vilniaus V. Kapsuko (!) universiteto profesoriui, galimai bendravusiam su „kagėbynu“, oriai pareiškė iš pažiūros gležnas, tvirtos titano dvasios lituanistiką studijavęs žinomas kritikas Rimantas Kasparas (1950–1980). Su juo priklausėme Kelmės rajono Šaukėnų vidurinės mokyklos literatų būreliui. Jam siūlė studijuoti filosofiją Maskvoje. Drąsus, nebijantis... savęs. Klausantis savojo Sąžinės Dievo. Neparsidavinėjantis ir neparduodantis kitų. Liūdniau, kai kolaboravimas vardan karjeros ar pinigų baigiasi... „Kubilinsko Pompėja“...

Bet sugrįžkime arčiau jūros, į Žemaitiją, kur ne tik iškili Šatrija. Net už ją iškilesnis, nes Lietuvą artyn saulės tebekelia ir šiandien Kalvių kaime, netoli Lenkimų, Skuodo rajone, gimęs Simonas Daukantas. Buvau Lenkimuose. Žmonės ten ir dabar didžiuojasi S. Daukanto šviesumu, nes jis – tautos mokytojas, žadintojas, Lietuvos etnoso psichologijos tyrinėtojas, vienas iš šio mokslo pradininkų. Knygos apie S. Daukantą autorius Juozas Kašys, 1959–1963 m. dirbęs Papilės vidurinės mokyklos direktoriumi, džiaugiasi ir didžiuojasi, kad papiliškiai ir didysis Daukantas įžiebė tautinių jausmų kibirkštį. Kad nesirgtume savigarbos mažakraujyste. J. Kašys akcentuoja: „Tai, ką jis rašė, skirta svarbiausiam tikslui – Lietuvos Atgimimui. Buvusios LDK galybės išgarsinimas, tautos išsaugojimas, nacionalinės savigarbos ugdymas buvo Daukanto gyvenimo duona ir druska. /.../ Jo gyvenimo tikslas – kelti Lietuvą iš nacionalinės letargijos, išmokyti jos sūnus ir dukteris didžiuotis lietuvybe, ją puoselėti ir stiprinti viltį, kad Lietuva vėl sukurs savo valstybę, bus savarankiška. Jis kėlė tautą iš sulenkėjimo ir surusėjimo. Gėda jo ainiams, kad valdžią įgavę plėšia be saiko. Liūdna, kai ambicijos paglemžia ir protą, ir dorą“...

Išties, dėl daug ko graudu, kad ypač buvusiems Laisvės kovų dalyviams ir tremtiniams išsaugojus tautinę savigarbą okupantų lageriuose, Sibiro ledynuose, dabartinės Lietuvos dvasinio gyvenimo švytuoklė vis krypsta į kraštutinumus. Istorikų nesąžiningumas, likusi sovietinė teisėsauga, o daugelis mokinukų „Dainų dainelėje“ „plėšia“... angliškai. Bet... „ką gali vaikai... Žuvis genda nuo galvos“.

Gediminas GRIŠKEVIČIUS

Lietuva planuoja rengti būtinuosius karinius mokymus

Pavasario pabaigoje Seime turėtų būti pradėti svarstyti įstatymų projektai, kaip ateityje Lietuvoje bus vykdoma karo prievolė: ar karinis rengimas bus privalomas, ar remsis tik savanoriškumo principu.

Socialdemokratų dominuojama valdžia dėjo ypatingas pastangas, kad Lietuvoje būtų atsisakyta šauktinių kariuomenės profesionaliosios naudai. Deja, šauktinių kariuomenės sunaikinimas reiškia aktyviojo rezervo sunaikinimą, taip pat smūgį teritorinei gynybai ir visuomenės ją ginančios kariuomenės palaikymui. Prieš tokį kairiųjų planą ne kartą griežtai pasisakė ir Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga. Šiandien, Krašto apsaugos ministerijai skelbiant Karo prievolės įstatymo koncepcijos projektą esant jau parengtą, 2008 metų kovą tuometinio krašto apsaugos ministro socialdemokrato J.Oleko pasirašytas įsakymas dėl šaukimo į privalomąją pradinę karo tarnybą sustabdymo iš dalies nebetenka savo galios. Tiesa, buvęs ministras iš visų jėgų gina profesionaliąją kariuomenę, gąsdindamas jaunimo emigracija ir kitomis negerovėmis, menkindamas šią idėją žodžiais esą tai – „bandymas kurstyti pseudopatriotizmą“.

Krašto apsaugos ministrė R.Juknevičienė atsakė į J.Oleko kritiką: „Kovo 15 d. buvęs krašto apsaugos ministras socialdemokratas Juozas Olekas spaudos konferencijos metu stengėsi sukritikuoti Krašto apsaugos ministerijos parengtą Karo prievolės įstatymo koncepciją, pagal kurią bus parengtas naujas Karo prievolės įstatymas. Jis pabrėžė, kad socialdemokratai yra prieš privalomos karo tarnybos grąžinimą. Taip pat sakė, kad „privalomos karo tarnybos grąžinimas sukels naują emigracijos bangą“. Jis teigė, kad „vėl siūloma grįžti prie privalomo karių šaukimo arba jį sieti su būtinaisiais kursais, kurie truktų dvylika mėnesių“. Tokie LR Seimo nario J. Oleko pareiškimai apie 12 mėnesių privalomosios pradinės karo tarnybos grąžinimą yra klaidinantys ir nesąžiningi, nes įstatymo koncepcijoje aiškiai įrašyta, kad privalomoji pradinė karo tarnyba pakeičiama kitais Karo prievolės įstatyme numatytais būdais, pavyzdžiui, būtinieji kariniai mokymai savanoriškumo principu, trunkantys apie tris mėnesius. Po jų baigimo gerus vertinimus turintys kariai yra priimami į profesinę karo tarnybą, o kitiems užskaitoma privalomoji pradinė karo tarnyba. Būtinieji kariniai mokymai padeda jaunuoliams pasirengti būsimai kario profesijai ir pradėti tarnybą Lietuvos kariuomenėje, o ne skatina emigraciją. Belieka tik apgailestauti, kad buvęs krašto apsaugos ministras pasirinko negarbingą ir „pigų“ politikavimo būdą kalbant apie šalies gynybos organizavimą“, – rašo ministrė R.Juknevičienė savo atvirame laiške.

Pasak ministrės, 2009 m. naujos krašto apsaugos vadovybės sprendimas organizuoti būtinuosius karinius mokymus buvo priimtas atsižvelgiant į Konstitucinio Teismo išaiškinimą dėl privalomosios pradinės karo tarnybos sustabdymo. Jame buvo nurodyta, kad turi būti numatyti alternatyvūs būdai, kaip sudaryti piliečiams galimybes tinkamai pasirengti atlikti konstitucinę pareigą – ginti Tėvynę. Kaip vienas iš tokių būdų buvo pasirinkti Karo prievolės įstatyme numatyti būtinieji kariniai mokymai. Tuo pačiu jie padėjo užtikrinti galimybę priimti į profesinę karo tarnybą daugiau eilinių karių nedidinant finansinių išlaidų, taip pat tai atvėrė naujas galimybes į kariuomenę patekti labiausiai motyvuotiems piliečiams. Šiais metais tokiu būdu į kariuomenę jau priimta per 50 karių, dabar pradėtas naujos BKM grupės (50 jaunuolių) rengimas. Per metus planuojama priimti apie 300 eilinių karių.

Ingrida VĖGELYTĖ

Piliečiu ne gimstama, o tampama

Politinių kalinių ir tremtinių sueigose, susirinkimuose, suvažiavimuose teko ne kartą girdėti nusiskundimų ir priekaištų nūdienos jaunuomenei, kuri nesidomi išvis ar nepakankamai domisi Tėvynės praeitimi, ypač Laisvės kovų istorija, Atgimimo meto įvykiais.

Šią tiesą gyvenimas patikrino begalę kartų

Lietuvos piliečiu ne gimstama, o tampama. Pirmąjį supratimą apie pareigas ir asmeninę atsakomybę bei visuomenės tradicijas vaikai gauna šeimoje. Šios temos dabar nenagrinėsiu. Kiek esu patyręs, Tėvynės Laisvės kovų istorijos kursas yra vidurinių mokyklų ir gimnazijų programose. Pedagogų pastangos ugdant auklėtinių tautinę savimonę ir pilietinio pareigingumo sampratą, vertintinos teigiamai. Tuo įsitikinau apsilankęs keliose vidurinėse mokyklose ir gimnazijoje. Tačiau žinant, kad buvusių politinių kalinių ir tremtinių bendruomenės tolydžio mažėja, norėčiau atkreipti tėvų bei pedagogų dėmesį į vieną dar retai išnaudojamą galimybę pastebimai pataisyti padėtį.

Atsakomybė už Tėvynės rytojų – jaunesniajai kartai

Tikriausiai vargu ar rastume Lietuvoje šeimą, kurios nariai ar giminaičiai okupacijos metais vienaip ar kitaip nebūtų patyrę represijų, persekiojimų, suvaržymų, orumo žeminimo ir patyčių. Deja, amžius, ligos, badmečio pasekmės ir katorginis darbas taigoje ar anglies kasyklose trumpina gyvenimą.

(keliama į 3 psl.)

Kalbininkas Jonas Jablonskis – caro laikų tremtinys

Kovo 25-osios vakarą Vilniuje, Pilies gatvėje įsikūrusiuose Signatarų namuose, visuomenei buvo pristatytas leidinys „Konstancijos ir Jono Jablonskių šeima“. Istorikės (ir kalbininko provaikaitės) Eglės Lukėnaitės sudarytą ir parengtą knygą išleido Lietuvos nacionalinis muziejus, taip pagerbdamas didįjį lietuvių kalbos puoselėtoją J. Jablonskį, kurio mirties 75-ąsias metines minėjome vasarį, o gruodį sukaks kalbininko 145-osios gimimo metinės.

Jonas Jablonskis

Nestandartinė, didelio albumo formato, beveik ketvirčio tūkstančio lapų knyga – ne tik apie lietuvių kalbos tėvu vadinamą J. Jablonskį. Leidinyje taip pat atsispindi kitų J.Jablonskio ir jo žmonos Konstancijos Sketerytės giminaičių ir palikuonių gyvenimo ir veiklos fragmentai. Beje, lietuvių kultūrai daug davusi pora susipažino Mintaujos gimnazijoje Latvijoje, kurioje abu mokytojavo.

(keliama į 4 psl.)

Piliečiu ne gimstama, o tampama

(atkelta iš 2 psl.)

Jau dvidešimt metų pagal galimybes naudojamės atkurto valstybingumo laisvėmis ir teisėmis, jausdami atsakomybę už savo šalies ateitį. O atsakomybė už Tėvynės rytojų pamažėle pereina jaunesnėms kartoms. Nukentėjusių nuo okupacijos piliečių visuomeninės organizacijos galėtų į savo ataskaitinius susirinkimus, suvažiavimus, šventinius minėjimus kviestis jaunimo organizacijų atstovus, pavyzdžiui, jaunuosius šaulius, skautus, jaunalietuvius, krikščionis demokratus ir kitus.

Leisti jaunimui pajusti, ko iš jo tikimasi

Planuojant tokius renginius derėtų suteikti jaunimui aktyvaus dalyvio vaidmenį. Vyresniųjų klasių moksleiviai puikiausiai perskaitytų trumpą pranešimą sutarta tema, pavyzdžiui, apie vietinius įžymius asmenis: pasipriešinimo dalyvius, pasidarbavusius Sąjūdžio veikloje, kultūros ar savivaldos baruose ir pan. Jaunieji dainininkai ar šokėjai galėtų surengti muzikinį meninį pasveikinimą. Tačiau svarbiausia būtų leisti jaunimui pasijusti lygiaverčiais renginio dalyviais kurioje nors srityje.

Reikia tikėtis, kad jaunieji svečiai, išklausydami pagrindinį pranešimą arba atsakingo valstybinės valdžios pareigūno kalbą, alsuos ta pačia susirinkimo nuotaika ir pajus vyraujančią dvasią. Žinoma, varginti jaunimą užsitęsusiame susirinkime netiktų.

Kartos turėtų gebėti oriai ir naudingai bendrauti

Teko girdėti, kad 1941 m. Birželio sukilėliai, retėjant gretoms ir silpnėjant sveikatai, buvo pasitelkę mokyklinį jaunimą, išradingai ir sklandžiai atlikusį bemaž visą organizacinį renginio darbą. Tuo buvo patenkintos abi pusės.

Rekomenduotina palaikyti ryšį su viena kita konkrečia mokykla. Tada rastųsi natūraliai susiklostantis kalendorius švęsti šventes ar minėti vienas ar kitas dienas rezistentų renginyje su svečiais iš mokyklos, o į mokyklos susirinkimą pakviesti vieną kitą partizaną, Laisvės kovotoją, buvusį tremtinį, politinį kalinį. Tačiau reikėtų atminti, kad jaunuoliai nemėgsta pamokslavimo, peikimo ar aštrios kritikos. Bet labai aukštai vertina, kai jaunimo veikla domimasi ir negailima padrąsinančio, vertinančio, dėkojančio žodžio.

Šiandien moksleivis, rytoj – laisvos šalies pilietis

Kita vertus, žiniasklaida nelikdama tokių renginių nuošalėje, atliktų papildomą teigiamą pilietinės savivokos stiprinimo vaidmenį. Savo ruožtu moksleivių ir garbaus amžiaus karių savanorių ar sugrįžėlių iš Sibiro bendros nuotraukos šeimų albumuose liktų kaip kartų istorijos liudytojos.

Pabaigai – citata iš unikalaus 1991 m. istorinio dokumento – Sąjūdžio manifesto: „Laisvas pilietis – tai žmogus, nebesukaustytas baimės, kad valstybė nesugebės apginti jo teisės į normalų gyvenimą, į laisvę ir nuosavybę. Tai žmogus, suprantantis, kad valstybė turi tiek galios ir įgaliojimų, kiek jis, būdamas visuomenės nariu, jai deleguoja.“

Artėjant Viešpaties Prisikėlimo šventei, ir šia tema derėtų nuoširdžiai pasikalbėti su jaunuoliais kiekvienoje šeimoje. Juk Tėvynė Lietuva taip pat prisikėlė po pusę amžiaus trukusios nakties.

Šviesių ir viltingų šventų Velykų, mieli skaitytojai!

Edmundas SIMANAITIS

Andrius Dručkus – Rokiškio krašto garbės pilietis

(atkelta iš 1 psl.)

Prasidėjus antrajai sovietų okupacijai gimtojo Vaičėnų kaimo vyrai išėjo į miškus. Žuvus broliui, išėjo ir Andrius, priėmė priesaiką, pasirinko slapyvardį Kerštas, tapo Šiaurės Rytų Lietuvos Vytauto apygardos Vyties kuopos vado Balio Vaičėno patikėtiniu. Andrius norėjo keršyti už brolį, tačiau vadas B.Vaičėnas buvo aukštos erudicijos žmogus, įtikino Andrių, kad to daryti neverta. Andrius tapo partizanų ryšininku, žvalgu, eidavo ten, kur partizanai pasirodyti negalėdavo. Andrius buvo įpareigotas kaupti ir saugoti Vytauto apygardos Lokio rinktinės dokumentus, nuotraukas, dienoraščius, pasibaigus ginkluotam pasipriešinimui, pereiti prie neginkluotos rezistencijos, – garsinti tautiškumą, kovas už laisvę, išsaugoti ir perteikti ateities kartoms istorinę tiesą. Jis tam paaukojo visus savo darbingiausius gyvenimo metus, turėjo dėl to daug nemalonumų, buvo persekiojamas sovietinio saugumo, padarytas antrarūšiu žmogumi.

Jau laisvoje Lietuvoje Obeliuose Andrius surado dar vieną buvusį stribą, dalyvavusį jo brolio suėmime ir nužudyme, klausė, kodėl jie nužudė jo brolį. Tas žmogėnas kažką neaiškiai vebleno, kaltę vertė savo bendrams. Palikime tai jų sąžinei, tegul jie dega pragare. Mūsų teisėsauga šiuose reikaluose, pasirodo, bejėgė, bedantė...

Kraštotyrininkas iš prigimties

Andrius Dručkus baigė Šiaulių pedagoginį institutą, mokytojavo Aleksandravėlėje, netoli savo tėviškės. Kultūros namų vedėjas Pranas Jurevičius išskyrė kambarį ir jame Andrius įkūrė kraštotyros muziejų, su mokiniais ir pats laimėdavo prizines vietas kraštotyros srityje. Bet saugumiečiams suuodus, kad jis mokiniams diegia „antitarybines” nuotaikas, mokyklą turėjo palikti. Tada A.Dručkus atvyko į Kauną ir įsidarbino Jono Jablonskio vidurinėje mokykloje, čia įkūrė kraštotyros muziejų, organizavo ekskursijas po Kauną, po Lietuvą, nevengė kalbėti daugiau, nei leidžiama. Buvo apkaltintas antitarybine veikla, nacionalizmu ir iš mokytojo pareigų atleistas, buvo staigiai atimti ir muziejaus raktai. Tai įvyko 1974 metais.

A.Dručkus be pedagoginio turėjo ir techninį išsilavinimą, todėl po kiek laiko dirbo įvairius darbus. Gyventi pastoviai persekiojamam nebuvo lengva. Tik prasidėjus vadinamam atšilimui vėl buvo priimtas į tą pačią mokyklą, be teisės dirbti klasės auklėtoju ir dėstyti Lietuvos istoriją.

A.Dručkus – vienas pirmųjų Sąjūdžio dalyvių Kaune, dalyvavo Steigiamajame Sąjūdžio suvažiavime Vilniuje. Jis yra Laisvės kovos sąjūdžio tarybos narys, Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių sąjungos narys.

„Kitaip negalėjome, nes mylėjome Dievą ir Tėvynę“

Jau įkurtame istorijos muziejuje Obeliuose šiuos žodžius pasakė partizanų vado Balio Vaičėno sesuo Emilija. A.Dručkaus, Rokiškio rajono savivaldybės, Obelių seniūnijos ir Rokiškio krašto muziejaus pastangomis Obelių istorijos muziejus oficialiai buvo atidarytas 1998 metų gruodžio 10 dieną. Muziejus įkurtas tarpukario metais statytame Obelių valsčiaus administraciniame dviejų aukštų pastate, kuriame, pasitraukus hitlerininkams, buvo KGB būstinė – stribynas. Emilija Vaičėnaitė pasakojo, kad šiame pastate siekdami ją įbauginti kagiebistai ir stribai jai matant negyvai nukankino jaunuolį, sugautą besislapstantį ir vengusį tarnybos sovietų armijoje.

Muziejuje patalpintus eksponatus A.Dručkus rinko per ilgus okupacijos ir pasipriešinimo metus, juos išsaugojo nuo sovietų saugumo akių, tikėjo, kad ateis laikas, kai bus galima juos eksponuoti.

Dabar muziejuje sukaupta daugiau nei 5000 eksponatų, išdėstytų aštuoniose salėse. Jie suskirstyti atskiromis temomis: partizanų kovos Šiaurės Rytų Lietuvoje, Lietuvos kariuomenė, Lietuvos valstybės istorija, Obelių kraštas, numizmatika, apdovanojimai, medaliai. Muziejuje sukaupta daugiau nei 500 knygų bei katalogų apie rezistenciją, tarpukario ir atkurtos Lietuvos kariuomenę, numizmatiką, bonistiką, medalius ir ordinus. Brangiausios relikvijos yra partizanų vado Balio Vaičėno-Pavasario testamentas ir išsaugota Vyčio kuopos Trispalvė, prie kurios partizanai prisiekdavo, kuria buvo uždengiami žuvusiųjų už Tėvynę kūnai.

Muziejines vertybes perdavė valstybei

2009 metų gruodžio 21 dieną iškilmingoje aplinkoje kolekcijos savininkas A.Dručkus ir rajono meras A.Blažys pasirašė kolekcijos perdavimo valstybei liudijantį dokumentą. Buvo perduoti 2936 muziejinės vertės daiktai, įkainuoti daugiau nei 403 tūkst. litų. Dalis eksponatų yra vienetiniai, tokių neįmanoma rasti kituose muziejuose, privačiose kolekcijose. „Tai svarbiausias mano gyvenimo įvykis. Saugojau tai, ką iš mūsų norėjo atimti, todėl noriu, kad visa kolekcija liktų Obelių muziejuje, kuris ateityje taptų vienu geriausių istorijos muziejų Šiaurės Rytų Lietuvoje“, – po sutarties pasirašymo kalbėjo A.Dručkus.

2010 metų vasario 26 dieną Rokiškio rajono savivaldybės tarybos posėdyje tarybos nariai vienbalsiai balsavo už Rokiškio krašto garbės piliečio vardo suteikimą istorikui, muziejininkui Andriui Dručkui. Iškilmingas Rokiškio krašto garbės piliečio vardas A.Dručkui suteiktas Rokiškio kultūros rūmuose kovo 11 dieną – minint 20-ąsias Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo metines.

Petras ŠALČIUS

Kalbininkas Jonas Jablonskis – caro laikų tremtinys

(*atkelta iš 3 psl.*)

Šalia savęs netausojusio ir gimtojo krašto kalbai ir kultūrai pasiaukojusio kalbininko kantriai šeimos rūpesčių naštą nešusi ir jam moksliniame darbe padėjusi Konstancija Mintaujoje gimnazistus mokė lietuvių kalbos, o Jonas – senųjų lotynų ir graikų kalbų. Jau 1901 m. J. Jablonskis parašė svarbią mūsų tautai „Lietuvių kalbos gramatiką“. Vėliau kitos jo parašytos knygos taps lietuvių parankiais leidiniais.

Už ryšius su knygnešiais, lietuvybės žadinimą ir kitą „antivalstybinę veiklą“ Joną Jablonskį caro valdžia pirmiausia nukėlė toliau nuo Lietuvos – į Taliną, o 1902 m. atleido iš pedagogų ir ištrėmė į rusiškąjį Pskovą. Tačiau Rusijos mokslų akademija paprašė lietuvį redaguoti Antano Juškos leidžiamą lietuvių kalbos žodyną... Tai buvo tarsi likimo kompensacija.

Lietuviškos spaudos draudimo panaikinimas grąžino J. Jablonskį į Lietuvą. Dirbo lietuviškų laikraščių redakcijose, Panevėžio gimnazijoje, vėliau – Breste ir Gardine. Pirmasis pasaulinis karas vėl nubloškė į Rusiją. Kaune apsigyveno 1919 m., jau kamuojamas nepagydomos ligos, dėl kurios paskutiniais gyvenimo metais nesikėlė iš lovos. Tačiau iki pat mirties 1930 m. atkakliai dirbo kaip lietuvių kalbos grynintojas. Tai atsispindi daugelyje leidinyje publikuojamų laiškų, sudarančių knygos „liūto dalį“. Per laiškus susipažįstame su J. Jablonskio artimaisiais ir bičiuliais, būsimais žymiais visuomenės veikėjais (sužinome dar nežinomas jų biografijų detales), pajaučiame XIX a. pabaigos ir XX a. pirmųjų trijų dešimtmečių socialinį ir kultūrinį „pulsą“.

Įvadinę knygos dalį parašė pati sudarytoja. Tarp atsiminimų dalies autorių – Julija Jablonskytė (kalbininko duktė), Vytautas Lansbergis-Žemkalnis, Rimutė Jablonskytė-Rimantienė, Vytautas Landsbergis. O paskui laiškai laiškai... Jablonskių ir Sketerių genealoginiai medžiai, asmenvardžių rodyklė ir kiti priedai, darantys leidinį svarbų ir plačiajam skaitytojų ratui, ir mokslininkams.

Stanislovas BUCHAVECKAS

Pastatykime paminklą Motinai

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga rengiasi pastatyti Kovotojų, žuvusių už Lietuvos Laisvę, Motinos paminklą Kauno buvusiose senosiose kapinėse.

Prie šio paminklo pastatymo galite prisidėti ir Jūs, Jūsų šeimų nariai, giminės, kaimynai, norimą paaukoti sumą pervesdami į **Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos DnB NORD banko sąskaitą Nr. LT864010042501566754. AB DnB NORD bankas, Kauno skyrius,** banko kodas **AGBLLT2XXXX, SWIFT** kodas, adresas: **Laisvės al. 86, LT-44250 Kaunas.**

Dėkojame paaukojusiems:
LPKTS Kauno filialui – 1000 litų,
Elvyrai Valiukaitei – 100 litų,
Genovaitei Vaičiūnienei – 100 litų,
Gintarui Kluoniui – 50 litų,
Juozui Leikai – 100 litų,
Stasiui Švenčionui – 100 litų.

LPKTS pirmininkas Antanas Lukša

Sveikiname

Prabėgo metai tarsi rūkas kloniais,
Tarsi daina vakarė sutemų.
Nuskriejo metai tarsi pienės pūkas,
Pribarstė plaukus žiedlapių baltų.

Jų buvo ir prasmingų, ir laimingų,
Ir tarsi akmenys sunkių.
Užtat šiandieną iš širdies Tau linkim
Laimingų metų ir ilgų.

90-ojo jubiliejaus proga sveikiname buvusią tremtinę, brangią Mamą ir Močiutę **Anastaziją KUČINSKIENĘ.**

Linkime sveikatos, ilgų gyvenimo metų.

Vaikai ir vaikaičiai

* * *

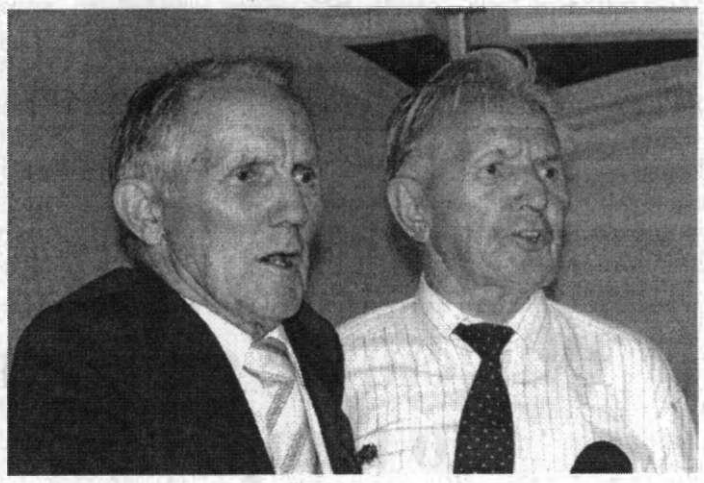

Yra gyvenime ir praeitis, ir ateitis,
Ir dideli darbai, ir didelės svajonės.
Laimingas tas, kas atvira širdim
Moka per gyvenimą eiti ir mylėti žmones.

Nuoširdžiai sveikiname buvusius tremtinius, brolius **Petrą KUNDROTĄ,** švenčiantį **80-ąjį** gimtadienį, ir **Vincą KUNDROTĄ,** švenčiantį **85-ąjį** gimtadienį.

Linkime sveikatos, daug šviesių dienų, optimizmo ir niekada neprarasti humoro jausmo.

Broliai, seserys, svainiai su šeimomis

Dėl dviejų procentų gyventojų pajamų mokesčio paramos

Rekomenduojame, kad gyventojai, pildydami prašymus pervesti iki 2 procentų pajamų mokesčio sumos Lietuvos vienetams, pagal Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymą turintiems teisę gauti paramą (forma FR0512) ir norėdami skirti paramą filialui, 10 laukelyje turėtų nurodyti Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos kodą (kodas 300032645), o **15 laukelyje** įrašyti Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos **filialo* atsiskaitomosios sąskaitos numerį** (FR0512 formos pildymo taisyklės). Atlikus skaičiavimą pagal pateiktus prašymus paskaičiuota suma bus pervesta į pagrindinės įmonės sąskaitą, tačiau kreipiantis į VMI galima bus išrašyti pažymą apie sumų pervedimą pagal prašymuose nurodytas sąskaitas.

* - kiekvienas, norintis paremti, 15 laukelyje įrašo **savo filialo atsiskaitomosios sąskaitos numerį,** kurį galima sužinoti tik savo filialo būstinėje.

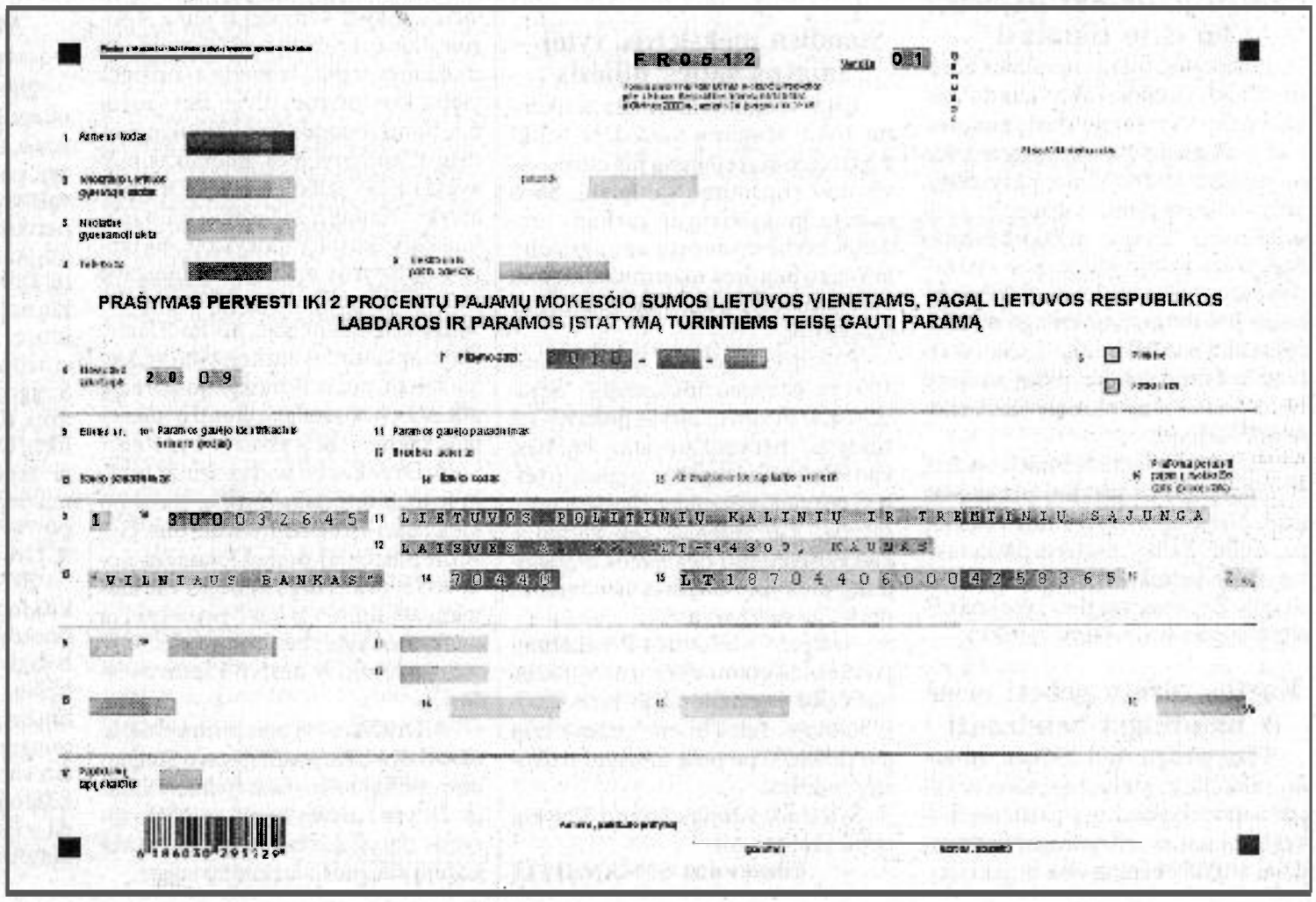

FR0512

PRAŠYMAS PERVESTI IKI 2 PROCENTŲ PAJAMŲ MOKESČIO SUMOS LIETUVOS VIENETAMS, PAGAL LIETUVOS RESPUBLIKOS LABDAROS IR PARAMOS ĮSTATYMĄ TURINTIEMS TEISĘ GAUTI PARAMĄ

2009

1 3000032645 LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SĄJUNGA

12 LAISVĖS AL. 86, LT-44309, KAUNAS

"VILNIAUS BANKAS" 70440 LT187044060000425836

Likimo vingiai

(*atkelta iš 1 psl.*)

Pateikiame keletą ištraukų iš dim. plk. ltn. Simo STANAIČIO atsiminimų knygos „Likimo vingiai“:

„1940 m. birželio 15 d. Raudonajai armijai įėjus į Lietuvą, lyg iš anksto surežisavus, viskas pasikeitė. Visą laiką vyko demonstracijos su raudonais plakatais ir Lenino, Stalino, ir sovietų vyriausybės narių portretais. Taip pat buvo nešami Justo Paleckio, Gedvilo, Sniečkaus portretai. Eisenose matėsi ir lietuviškos tautiškos vėliavos. Regėjau tą eiseną Kaune, Laisvės alėjoje. Sudarė ją nedidelė grupė – apie pusantro šimto žmonių. Dauguma jų buvo žydai. Lietuviai ir šiaip įvairi publika stovėjo ant šaligatvio ir alėjoje, iš kur stebėjo demonstraciją. Nuo Lukšio gatvės, einant Soboro link, maždaug ties Centriniu paštu, mačiau tokius vaizdus: žydukai ir žydelkaitės puldavo eiseną, išplėšdavo iš rankų tautines lietuviškas vėliavas, jas draskydavo ir mindžiodavo. Minia nuo šaligatvio šitą vaizdą stebėjo šaltai ir abejingai. Šitoks vaizdinys apie pirmąsias dienas, įvedus sovietų valdžią Lietuvoje, praėjus beveik pusei šimtmečio, ir užsiliko mano atmintyje.

Rudeniop, 1940 m., prisidengiant naujų pasų išdaviku, buvo sudarinėjami kažkokie sąrašai. Tuos sąrašus sudarinėjo žydukai komjaunuoliai ir milicininkai. Ėjo gandas, kad ruošiama iš Lietuvos į Sibirą išvežti septynis šimtus tūkstančių gyventojų. (Šiuose atsiminimuose aš nurodau aktyvią veiklą žydų tautos jaunimo komjaunuolių. Labai atsiprašau ir prašau neužsigauti. Aš visuomet reiškiau ir dabar reiškiu didelę pagarbą žydų tautai. Žydų tauta – tai dalis mūsų istorijos.) /.../

Mano draugai iš milicijos perspėjo mane, kad esu įtrauktas į išvežamųjų sąrašą. Taip pat įtraukti išvežimui mano žmona, mano uošvis Romas Dobkevičius, gen. Sutkus ir daugelis visuomenės veikėjų, mokytojų, valdininkų.

Mudu su žmona turėjome nuolatinius užsienio pasus. Įėjus Raudonajai armijai, galėjome dviejų savaičių laikotarpyje apleisti Lietuvą. Dar galėjome su žmonos tėvais legaliai repatrijuoti į Vokietiją. Ir mudu su mano žmona Valerija nutarėme tokią sunkią, kritišką mūsų tėvynės Lietuvos valandą neapleisti savo gimtinės, bet likti su ja. Nesvarbu, koks belauktų mudviejų likimas, nutarėme likti savo Tėvynėje. /.../

1941 m. birželio 13 d. vakare mano žmona Valerija palydėjo mane ligi vartų į naktinę pamainą. Atsisveikindamas prie vartų aš sakiau žmonai: „Nu, Valyte, šią naktį miegok ramiai, iš naktinės pamainos neims. Nėra ko dieną vyt į medžius, rytoj turėsim jau prapulti“. Pasirodė, aš apsirikau. 1941 metų birželio mėnesio naktį iš 13 į 14 mane suėmė Kauno centriniame telegrafe ir apie 8 val. ryto pargabeno į Linkuvos gatvę, į nuosavus namus Nr. 56 (dabar Nr. 52). Mane areštuojant dalyvavo komjaunuolė Goldbergaitė. Ji vedžiojo saugumiečius ir nurodinėjo, ką areštuoti. Taip pat ji dalyvavo ir kratoje, vadovavo rusams. MVD saugumo viršininkas neleido man ir žmonai atsisveikinti su mūsų artimaisiais. Pasodino mus į sunkvežimį ir per visą miestą nuvežė mane su žmona į Šančius. Šančiuose visos rampos buvo užimtos prekinių vagonų ešelonais. Šančiuose mane su žmona Valerija išskyrė. Buvo tragiškai sunkus atsisveikinimas. Atsisveikindamas ištariau žmonai: „Jeigu liksim gyvi, tai rašyk į tėviškę: per ją mudu atrasim viens kitą“. Šančiuose mane patalpino į areštantų vagoną, o mano žmoną į kitą – tremtinių ešeloną. Mudu tuomet negalvojom, kad lemta bus susitikti tik po 18 metų. Tai buvo sunkus, žiauriai tragiškas momentas. Kai pagalvoji, kiek daug gali ištverti žmogaus širdis. /.../

1943 m. pavasarį, kovo mėnesį, susirgau, buvau labai nusilpęs. Mane paguldė į lagerio ligoninę. Ligoninės palatoj gulėjom vienuolika žmonių – vienuolika tautybių. Aš – lietuvis, dar buvo rumumas, korėjietis, totorius, vengras, žydas, kinas, vokietis, mongolas, ukrainietis ir rusas. Mes net patys stebėjomės tokiu sutapimu. Kalbėdamiesi tarp savęs, mes skaičiavom, kiek dar liko iš mūsų etapų gyvų. Mes konstatavom, lietuvių liko apie du šimtai. Krymo totorių liko taip pat apie du šimtai. Išeina, kad iš devynių tūkstančių šešių šimtų žmonių 1943 metų pavasarį gyvų liko tik apie šešis šimtus žmonių. Tai įvyko per dvidešimt mėnesių. /.../

1944 metų vasarą iš žmonos gavau dar vieną siuntinį. Siuntinys buvo su maisto produktais. Susirašinėti su žmona leidžiama buvo vieną kartą per mėnesį. Tas susirašinėjimas teikė mudviem paguodą, jėgų kovoti už gyvybę. Ir viltį – dar susitikti šiame gyvenime. 1944 m. 17-ojo lagerio punkto komendantas įteikė man raštą ir liepė pasirašyti, kad skaičiau. Tame rašte buvo pranešama, kad „trojka ypatingo pasitarimo“ nuteisė mane aštuoneriems metams lagerio ir tremties be termino. 1944 m. pavasarį dirbau miške. Prisiminiau, kad Lietuvoje dabar Velykos. Brigadininkas buvo repatriantas iš Suvalkų Mindag. Jis priėjo prie manęs ir sako: „Pailsėk, ponas, šiandien šv. Velykos, aš duona jus aprūpinsiu“. Tai man buvo atpildas už tai, kad etapo metu 1941 m. vagone aš jį pamaitinau. /.../

Sosvos komendanto lageryje pirmąsias tris dienas ant Sosvos upės kranto gaminau malkas. Vėliau mane paskyrė į „C.R.M.“ – šaltkalviu. Darbas sunkus, remontavome traktorius. Detalės didelės ir sunkios. Tepalas pro rūbus pramirkdavo iki kūno. Barake naktį nusirengę atrodėm kaip velniai – visi tepaluoti.

Barake buvo karšta, miegodavom nuogi, juodi, kaip nuodėguliai. Mano gultas buvo antrame aukšte. Naktį užlipęs į savo gultą radau gulintį nepažįstamą draugą, dar daugiau smaluotą negu aš. Atsiguliau. Kaip paprastai, prasidėjo pokalbis. „Kas tu, iš kur tu, kiek metų gavai“ ir t.t. Pasakiau, kad esu iš Lietuvos, karo lakūnas, sulig 58 str. II p. paskirta 8 metai lagerio ir t.t. Mano kaimynas pasakė, kad jis yra „smolokur“ – smalos virintojas. Prieš lagerį buvo Tarybų sąjungos įgaliotiniu pasiuntiniu Prancūzijoje, Paryžiuje. Pavardė jo – Ivanov. Bausmės terminas – dešimt metų, str. 58. Tuomet tam Ivanovui aš pradėjau pasakoti savo prisiminimus. Pasakojau, kaip prieš karą prenumeravau prancūzų iliustruotą žurnalą „Iliustration“, 1939 m., kuomet Hitleris padalino Prancūziją į šiaurės su Paryžium ir pietų su sostine Viši. 1939 m. rudenį žurnale „Iliustration“ mačiau gražią nuotrauką. Viši prie paminklo Žanai Dark buvo fotografija maršalo Peten su visu diplomatiniu korpusu. Išvardintos buvo visų diplomatų pavardės. Tarp diplomatų, paskutinis iš dešinės, stovėjo ponas su „koteloku“. Po juo buvo parašas: „Šaržė de fair, L'Ilnim Sovietik – Ivanoff“ su dviem „f“. Pasirodė – Ivanovas tas pats ministeris – „smolokur“. Daugelį vakarų, naktų praleidom mudu su Ivanovu. Pasirodė, mudu su Ivanovu turėjom daug bendrų pažįstamų: Petras Klimas – Lietuvos pasiuntinys Paryžiuje, plk. Lankskoronskis – karo atašė, Vanagas – konsulas, Ladas Natkevičius – pasiuntinybės patarėjas ir kiti. Net buvo mudviem abiem pažįstamas – Abec, Hitlerio vietininkas Prancūzijai. Su Abecu aš susipažinau 1934 metais Savojoje – Prancūzijoje, Ex les Baine kurorte./.../

Dar noriu papasakoti apie mūsų Lietuvos penkių šimtų karininkų likimą. 1941 m. prieš pat karą mūsų Lietuvos kariuomenė, vadinamas teritorinis korpusas, stovėjo poligonuose Varėnoje ir kitose vietose. Pasirodo, karo pradžioje Lietuvos karininkai iš visur buvo suimti ir pasodinti Gorkio kalėjime. Iš viso Lietuvos karininkų Gorkio kalėjime buvo penki šimtai. 1941 metų vėlyvą rudenį tuos penkis šimtus karininkų iš Gorkio perkėlė į „Unžlago“ lagerius. Tam pačiam „Unžlage“, į kurį 1945 m. atvarė mūsų ketveriukę. Kuomet atvykau į „C.R.M.“, radau „Unžlage“ gyvus šešis iš penkių šimtų. Tarp jų buvo plk. ltn. Pijus Dovydaitis ir plk. Bremelis, buvęs Klaipėdos įgulos vadas. Kiti keturi likę gyvi karininkai buvo kituose lagerio punktuose. /.../

Atėjo 1949 metų kovo 24-oji. Mano kalinimo lageryje pabaigos diena. Atsisveikinęs su draugais, 1949 m. kovo 24 dieną, lydimas konvojaus, per Suchobezvodnoje palikau „Unžlagą“ jau „Vagonzake“. „Vagonzakas“ – kalinių pervežimo vagonas. „Vagonzakas“ per kalėjimus vežė į nežinią... Vieną 1949 m. balandžio rytą atsidūriau Sverdlovsko kalėjime. Kalėjimo kameroje, besidairant į šviesą, iš kameros kampo išgirdau šaukiant: „Simas, Simas Stanaitis!“ Priėjęs pamačiau tris draugus, kuriuos 1945 m. palikau „Sev. Ural.“ lageryje. Susitikę apsidžiaugėme. Dalijomės savo įspūdžiais ir prisiminimais. Ant pirštų skaičiavom, kiek mūsų iš Kauno etapo dar liko gyvų. Mes 1949 m. balandžio mėnesį suskaičiavom, kad iš dviejų tūkstančių mūsų gyvų išliko tik dvidešimt du žmonės. Tai sudaro apie procentą mūsų etapo. Tačiau dar ne pabaiga. Išlikusiems dvidešimt dviem dar reikia ištverti likusius dvejus metus. /.../

1959 m. vasario mėnesį laimingai grįžau į brangiąją Lietuvą, į mylimos žmonos Valerijos glėbį. /.../

Sąjūdžio dėka šiandien Lietuvos istorinėje raidoje vyksta dideli pasikeitimai, vyksta perversmas ir mūsų galvosenoje. Mūsų lūkesčiai jau ne miražas, mūsų brangiai Tėvynei aušta rytojaus aušra. Kokia svarbi ir brangi ši valanda! Esu laimingas savo gyvenimo saulėlydyje sulaukęs, kuomet mūsų Trispalvė jau vėl plevėsuoja Gedimino bokšte, kuomet visa Lietuva gieda Vinco Kudirkos „Tautišką giesmę.“

Bendromis jėgomis įveikti naujus uždavinius

(*atkelta iš 1 psl.*)

Praėjusiais metais įspūdingai paminėta 20 metų sukaktis, kai 1989 m. liepos 26 d. Kėdainiuose nusileido pirmas lėktuvas su lietuvių tremtinių palaikais iš Igarkos.

Ataskaitiniame pranešime buvo pažymėta, kad esamas frakcijos politinis įdirbis turi būti pratęstas 2011 metais įvyksiančiuose Kauno miesto savivaldybės tarybos rinkimuose ir jiems būtina kruopščiai ruoštis, sutelkti visas jėgas.

Konferencijoje slaptu balsavimu buvo išriktas PKTF Kauno skyriaus pirmininkas Vladas Sungaila. Buvusi pirmininkė V. V. Margevičienė, esant dideliam kitų darbų krūviui, savo kandidatūros nekėlė. Už atliktą darbą jai buvo išreikšta padėka. Taip pat buvo išrinkta frakcijos taryba.

Tą pačią dieną įvyko TS-LKD Politinių kalinių ir tremtinių frakcijos Kauno apskrities skyrių konferencija, kurioje buvo svarstomos politinės aktualijos ir pasiruošimas 2011 metų savivaldybių rinkimams.

Apie nukentėjusiesiems nuo sovietų okupacijos aktualią liustracijos problemą, trukdžius ją įvykdyti ir esamą padėtį kalbėjo Seimo narys Arvydas Anušauskas.

Apie savo veiklą Seime pasakojo A. Dumčius, nuo kadencijos pradžios vadovaujantis Seimo Pasipriešinimo okupaciniams režimams dalyvių ir nuo okupacijų nukentėjusių asmenų teisių ir reikalų komisijai. Ne mažiau svarbiame Seimo Sveikatos reikalų komitete dirbanti V. M. Čigriejienė kalbėjo visiems rūpimais sveikatos apsaugos klausimais.

Išsamiai ir atvirai apie esamą ne visai darbingą politinę atmosferą Kauno miesto taryboje kalbėjo miesto meras Andrius Kupčinskas. Opozicija dirba ne konstruktyviai, dažnai prasilenkdama su miestui svarbiais ir aktualiais klausimais. Meras kvietė sutelkti visas jėgas darbui su rinkėjais ir atmesti bet kokias tarpusavio varžybas.

Pranešimą apie pasiruošimą 2011 metų savivaldybių rinkimams perskaitė TS-LKD Kauno apskrities koordinacinės tarybos pirmininkas, miesto savivaldybės administracijos direktorius Vygantas Gudėnas. Apie lyderių ir kandidatų atsakingą parinkimą rinkimų kampanijoje kalbėjo Juozas Yla, Dainius Varnas.

Apie LPKTS Kauno filialo veiklą konferencijoje pasisakė filialo pirmininkas Juozas Savickas. Arimantas Dragūnevičius pabrėžė LPKTS leidžiamo savaitraščio „Tremtinys“ patriotinės švietėjiškos veiklos svarbą. Jis pažymėjo, kad daugeliui visuomeninių organizacijų ir politinių partijų bandymai turėti savo periodinį leidinį buvo nesėkmingi, tuo tarpu minėtas savaitraštis gyvuoja, 2008 metais paminėjęs savo veiklos dvidešimtmetį.

Vytautas GULIOKAS

Praradimai ir pakilimai represijų gniaužtuose

Tvarkingų ir darbščių ūkininkų Juozo (1988–1945) ir Anelės (1989–1992) Butkų šeimoje Baisogalos valsčiaus Paliepių kaime augo sūnūs: Antanas, Mečislovas, Leonas, ir duktė Janina. 1940 metų okupacija ne tik panaikino Lietuvos nepriklausomybę, bet ir skaudžiai sutrikdė daugelio šeimų nusistovėjusį gyvenimo ritmą. Šios negandos neaplenkė ir Butkų šeimos – atnešė sunkių išbandymų, artimųjų netektį.

Šioje šeimoje naujos santvarkos prievartą pirmas patyrė Mečislovas, gimęs 1920 metais. Linkęs į mokslą ir 1936 metais užbaigęs tris Šeduvos progimnazijos klases, toliau vidurinio išsilavinimo siekė Kėdainiuose. Būdamas septintoje gimnazijos klasėje su dviem mokslo draugais buvo sulaikytas vietinės milicijos. Vaikinai ant Nevėžio upės tilto klijavo prieš okupantą nukreiptus atsišaukimus. 1941 m. vasario 28 d. buvo suimtas ir Šiaulių kalėjime pradėjo savo ilgą kelionę per Rusijos įkalinimo vietas. 1942 m. gegužės 27 d. Gorkio srities kalėjime jam buvo paskelbtas Karo tribunolo nuosprendis: 10 metų lagerio ir 5 metai tremties. Kalėjo Sverdlovsko srities Ivdelio rajono lageriuose. Šiame rajone sraunios Ivdelio upės pakrantėse buvo išmėtyti lagerio punktai, kuriuose kalinių buvo daugiau nei vietinių rajono gyventojų. Karo metais ten buvo per 28 tūkstančius kalinių.

1950 metais Mečislovas paliko lagerio zoną ir persikėlė į tremtį – Bogučano rajoną, Krasnojarsko kraštą. Čia dirbo medienos ruošos darbus. Nepalaužtas primestų išbandymų nesusitaikė su esama padėtimi ir nutarė siekti mokslo. Padedamas vieno profesoriaus ir žmonos Galinos, įstojo į Sverdlovsko medicinos institutą. Tačiau, baigus keturis kursus, paaiškėjo jo, politinio kalinio, praeitis, todėl iš studijų buvo pašalintas. Tremtyje Bogučno rajone pradėjo dirbti medicinos įstaigose ir tik vėliau, prasidėjus politiniam atšilimui, mokslus užbaigė Krasnojarsko medicinos institute – įgijo gydytojo specialybę.

Mečislovo neapleido mintis grįžti į Lietuvą, tad pasijautė išduotas: Lietuvoje šeimos lizdas buvo išdraskytas, jo paties biografija to meto darbdaviams buvo nepriimtina. Dėl šių aplinkybių tęsė mediko darbą tremties rajone. Likimo ironija: darbštus ir pareigingas chirurgas pasirodė esąs puikus vadybininkas – praėjus 16 metų nuo atvykimo į tremtį (tremtis baigėsi 1956 metų balandžio 13 dieną), 1966 metais Mečislovas Butkus paskirtas Bogučanų rajono ligoninės vyriausiuoju gydytoju ir šiose pareigose išdirbo 22 metus – iki sugrįžimo į Lietuvą.

Nepaprastoje padėtyje tada atsidūrė Mečislovas Butkus, buvęs politinis kalinys ir tremtinys, tapęs rajono ligoninės vyriausiuoju gydytoju, nes pagal to laiko nuostatas šis etatas priklausė tik Komunistų partijos nariui. Savo darbštumu ir atsidavimu ligoninės reikalams jis įgijo principingo ir reiklaus vadovo vardą. Ligoninė buvo pripažinta viena iš geriausiai tvarkomų rajoninių ligoninių Krasnojarsko krašte, o vyriausiajam gydytojui Mečislovui Butkui 1973 metais buvo suteikta aukščiausia sveikatos apsaugos organizatoriaus kategorija.

Mečislovo Butkaus, nepakeičiamo specialisto gydytojo-chirurgo (atliko per 7000 operacijų) ir sumanaus organizatoriaus, reputacija privertė susitaikyti vietinius partinės bei vykdomosios valdžios vyrus, o per tą laiką gydytojo lietuvio autoritetas tarp rajono gyventojų tapo legenda.

Mečislovas Butkus sugebėjo ligoninei išrūpinti geresnės įrangos, organizavo vidurinės grandies medicinos personalo paruošimą ir mokymus viso rajono medicinos punktams. Pats atkakliai tobulinosi įvairiuose Rusijos institutų kursuose ir seminaruose. Iš ligoninės personalo reikalavo dėmesio ir atidumo visiems be išimties ligoniams, draudė priimti iš ligonių bet kokių dovanų ir pats asmeniškai šiai nuostatai nenusižengė.

Nėra abejonės, kad vietiniai rajono MGB organai neišleisdavo iš akiračio sėkmingai dirbančio rajoninės ligoninė vadovo. Jam su šios įstaigos darbuotojais teko susidurti 1977 metais. Tais metais į Bogučanų rajoną dvejiems metams po įkalinimo buvo ištremta sesuo Nijolė Sadūnaitė. Norėdami moraliai ir fiziškai palaužti, planavo ją ištremti melžėjos pareigoms į tolimą Irbos kolūkį. Tačiau Nijolė Sadūnaitė spėjo įsidarbinti rajoninėje ligoninėje. Apie tai sesuo Nijolė prisiminimų knygoje „KGB akiratyje“ rašė: „Nuo 1977 lapkričio 1 dienos pradėjau dirbti Bogučanų rajoninėje ligoninėje. Tos ligoninės vyriausias gydytojas, tremtinys lietuvis Mečislovas Butkus buvo atostogose. Jo net Bogučanuose tada nebuvo. Nepaisant to, vėliau jam nuolat priekaištavo, kam mane priėmė į darbą. KGB reikalavo mane atleisti. Bet drąsus gydytojas atsakydavo: „Ji dirba gerai, ir aš neturiu pagrindo atleidimui. Jei ji negali dirbti ligoninėje parašykite raštiškai įsakymą ją atleisti...“

1986 metais Mečislovas išpildė tiek metų puoselėtą svajonę: palikęs tremties rajoną, sugrįžo į Lietuvą ir apsigyveno Panevėžyje. Po tiek daug metų sugrįžti į gimtąjį kraštą jam nebuvo kliūtimi sukurta mišri šeima, nors pastaroji aplinkybė sugrįžti į Lietuvą buvo tapusi pagrindine kliūtimi daugeliui mūsų tautiečių. Žmona Galina, gydytoja pediatrė, su ja Mečislovas susipažino įkalinimo vietovėje. Galina pati atvažiavo į jo tremties vietą, kartu ištvermingai praėjo sunkius išbandymų bei sėkmės metus, o paskui abu atvyko į vyro gimtąją šalį kartu praleisti likusį gyvenimą.

Įsikūręs Panevėžyje ir palikęs mėgiamą darbą bei jausdamas jėgų tolimesnei darbinei veiklai, bandė įsidarbinti pagal savo profesiją. Nors tuo metu Lietuvoje pradėta gyventi „persitvarkymo“ sąlygomis, gydytojas chirurgas Mečislovas Butkus čia nebuvo sutiktas ištiestomis rankomis. Laikinai įsidarbinęs medicinos įstaigoje, jis pasijuto svetimas tarp savų: jam buvo priminta politinio kalinio ir tremtinio praeitis. Netekęs veiklos, jis nurijo nemalonų kartėlį: ne į tokią Lietuvą daug metų svajojo sugrįžti. Tada Mečislovas pasinėrė į visuomeninę veiklą Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungoje. Čia buvo renkamas Panevėžio skyriaus valdybos nariu, rūpinosi bendro likimo tautiečiais.

Sekinančios ligos pakirsta 1999 metais jį paliko žmona Galina.

2010 m. sausio 30 d. Mečislovas po sunkios ligos Amžinojo poilsio atgulė Panevėžio kapinėse. Savo sudėtingą ir ilgą gyvenimo kelią jis apibūdino trumpuose prisiminimuose: „Neišsipildė jaunystės svajonė – jėgas ir sugebėjimus paskirti Tėvynei. Taip jau atsitiko, kad mano talentas ir neblogi darbo rezultatai atiteko „didžiajai tėvynei“, kuriai mes ypatingos pagarbos nejautėme.“

Taip jau susiklostė, kad buvęs politinis kalinys bei tremtinys, savo įgimtus gabumus ir darbštumą buvo priverstas atskleisti tremtyje. Praėjus 16 metų nuo jo išvykimo iš Bogučanų, 2002 metais, minint 360 metų įkūrimo sukaktį, vietos savivaldybės tarybos sprendimu Mečislovui Butkui buvo suteiktas Bogučianų garbės piliečio vardas. Jis buvo pakviestas į šias iškilmes ir jose dalyvavo.

Pokario metais nemažiau tragiškai klostėsi Butkų šeimos narių likimas.

1945 metais tėvai Juozas ir Anelė Butkai ir sesuo Janina buvo ištremti į Komiją. Tėvas tais pačiais metais mirė. Sūnų Mečislovo ir Leono pastangomis perlaidotas senosiose Baisogalos kapinėse.

Brolis Vacys (1922–1946), nors neprivalėjo tarnauti kariuomenėje – matė tik viena akimi, nuo 1945 m. įsitraukė į Laisvės kovotojų eiles. Pasižymėjo narsa ir sumanumu. Mūšio metu pridengdamas atsitraukiančius kovos draugus, 1946 metais žuvo Grinkiškio apylinkėse.

Brolis Leonas (1921), 1941 m. birželio 23 d. sukilimo dalyvis, pirmą kartą 1944 metais buvo teistas už vengimą tarnauti sovietų armijoje, bet po metų paleistas. 1950 metais už ryšį su Laisvės kovotojais suimtas ir nuteistas. 1956 metais po lagerio grįžo į Lietuvą. Gyvena Kaune.

Vyriausiąjį brolį Antaną (1918–1997) aplenkė sovietinių represijų gniaužtai. Po studijų Dotnuvos žemės ūkio akademijoje, studijavo Vokietijoje ir 1943 m. Halės universitete įgijo bakalauro laipsnį, vėliau Bonos universitete – mokslo daktaro. Gyveno Naujoje Zelandijoje, JAV. Mokslo aukštumų pasiekė dirbdamas Klivlendo klinikose. Publikavo per 40 straipsnių. Daug nuveikė Amerikos lietuvių bendruomenei, būdamas PLB valdybos nariu bei pirmininku, Antanas Butkus įsteigė JAV lietuvių bendruomenės socialinių reikalų tarybą. Pastarosios pastangomis ir federalinės valdžios lėšomis Klivlende buvo pastatytas 82 butų pastatas vienišiems ir pagyvenusiems tautiečiams. Nuo Atgimimo metų bendravo ir rėmė Vilniaus eksperimentinės ir klinikinės medicinos bei Kauno kardiologijos institutus. 1992 metais apsigyveno Vilniuje, 1997 m. mirė ir palaidotas Baisogaloje.

Jauniausia šeimoje sesuo Janina (1926–1992) iš tremties į Lietuvą nesugrįžo. Tremtyje sukūrė šeimą su rusų tautybės tremtiniu. Į tėviškę atvykdavo atostogų metu aplankyti artimųjų.

Galinos ir Mečislovo dukterys pasirinko savo tėvų specialybę: Viktorija gyvena ir dirba toje pačioje Bogučanų ligoninėje, Elena su šeima – Archangelske.

Vytautas GULIOKAS

Butkų šeima (iš kairės): Leonas, Mečislovo žmona Galina, Leono žmona Lidija, Mečislovas. 1964 m.

Skelbimai

Balandžio 2 d. (penktadienį) pirmą kartą organizuojama Kryžiaus kelio apmąstymų procesija Klaipėdos gatvėmis. 15 val. procesija iš Kristaus Karaliaus bažnyčios (Bokštų g. 10) į Marijos Taikos Karalienės bažnyčią (Rumpiškės g. 6), užsukant ir į Tremties memorialą. Dalyvaus choras „Atminties gaida".

Maloniai kviečiame dalyvauti.

Balandžio 10 d. (šeštadienį) 11 val. Kėdainių kultūros centre (J. Basanavičiaus g. 36) įvyks **LPKTS Kėdainių filialo narių susirinkimas-konferencija**.

Prašome aktyviai dalyvauti ir turėti nario pažymėjimą. Galėsite sumokėti nario mokestį.

Balandžio 11 dieną (sekmadienį) 12 val. Jurbarko kultūros centre rengiama rajono buvusių politinių kalinių ir tremtinių **Atvelykio šventė**.

Maloniai laukiame visus aktyviai dalyvauti. Pasitarsime mums svarbiais klausimais, pasidalysime šventine nuotaika.

Balandžio 11 d. (sekmadienį) 12 val. Rokiškio Šv. Mato bažnyčioje bus aukojamos šv. Mišios už gyvybę paaukojusiuosius ant Tėvynės laisvės aukuro. Po pamaldų LPKTS Rokiškio filialas kviečia susitikti „Carito" salėje, pasivaišinti atsineštomis vaišėmis, pabendrauti.

Balandžio 11 dieną (sekmadienį) 12 val. Kuršėnuose, Dambrausko g. 15, rengiama **LPKTS Kuršėnų filialo ataskaitinė rinkiminė konferencija-susirinkimas**. Maloniai kviečiame visus buvusius politinius kalinius ir tremtinius aktyviai dalyvauti.

Po susirinkimo maloniai pabendrausime prie arbatos puodelio, atšvęsime Atvelykio šventę.

Balandžio 17–18 dienomis Kaišiadorių apylinkėse rengiamas pėsčiųjų žygis „Didžiosios Kovos apygardos partizanų takais". Žygio atidarymas **balandžio 17 d. (šeštadienį) 09.30 val**. prie Žaslių miestelio pagrindinės mokyklos, **10 val**. startas. Finišas – **18 d. (sekmadienį) 14 val**. Žaslių pagrindinėje meno mokykloje.

Dalyvių registracija – tik išankstinė, iki balandžio 15 d. el. paštu: **jlpmaratonai@gmail.com** arba telefonais **8 645 24224** ir **8 648 96846**.

Žygyje gali dalyvauti visi norintieji nuo 16 metų amžiaus (nepilnamečiai turi turėti tėvų sutikimą). Starto mokestis – 10 litų (spalvoti žemėlapiai, atminimo dovanos ir kt.). Dalyvių kelionės bei maitinimo išlaidas apmoka patys dalyviai. Nakvynė numatoma mokyklos stadione.

Balandžio 24 d. (šeštadienį) 13 val. Jonavos krašto muziejaus istorijos skyriuje įvyks **LPKTS Jonavos filialo ataskaitinis susirinkimas-konferencija**.

Kviečiame narius aktyviai dalyvauti. Bus galima susimokėti nario mokestį, įsigyti knygų tremties ir Laisvės kovų tematika. Koncertuos buvusių tremtinių ir politinių kalinių choras „Viltis".

Knygų tremties ir rezistencijos tematika bei naujus "Laisvės kovų archyvo" numerius galite įsigyti LPKTS būstinės knygynėlyje, Laisvės al. 39, Kaune.

Užsiprenumeruokite „Tremtinį"

Prenumeratos indeksas – 0117.

Prenumerata kainuoja:

1 mėn. – 7 Lt, 3 mėn. – 21 Lt, 6 mėn. – 42 Lt.

Vienas savaitraščio numeris kainuoja 1,75 Lt.

„Tremtinys" išeina keturis kartus per mėnesį. Prenumerata priimama „Lietuvos pašte" iki kiekvieno mėnesio 22 dienos.

Mielus bičiulius, buvusius tremtinius – piligrimų klubo „Saulėgrąža" narius ir visus mėgstančius keliauti, kviečiame Motinos dieną (gegužės 1–3 d.) švęsti nuostabioje Licheno šventovėje Lenkijoje.

6 val. išvyksime iš Vilniaus į Varšuvą. Ten pamatysime karališkuosius rūmus ir juose esantį Nacionalinį muziejų, senąsias Turgaus bei Pilies aikštes, Barbakaną, karališkąjį traktą.

Vyksime į Senąjį Licheną. Registruosimės piligrimų centre, vakare dalyvausime procesijoje su žvakėmis.

Kitą dieną ekskursija su vietiniu gidu po šventovę – Švč. Licheno Dievo Motinos baziliką – pačią didžiausią Lenkijoje, aštuntą pagal dydį Europoje ir dvyliktą pasaulyje. Šventovę supa 98 hektarų parkas su paminklais ir gėlynais. Dalyvausime šv. Mišiose, meditacijoje prie Švč. Dievo Motinos Lichenės, Kryžiaus kelyje, vakaro procesijoje su žvakėmis.

Trečią dieną pakeliui Lietuvos link aplankysime karalių rezidenciją Vilanove su meno muziejumi, puikiu parku ir oranžerijomis, Lazenkų parką, paminklą Frederikui Šopenui, Belvederio rūmus. Į Vilnių grįšime po vidurnakčio.

Grupę lydės kunigas. Kelionės kaina – 360 litų. Į kainą įskaičiuota: kelionė autobusu, dvi nakvynės su pusryčiais piligrimų namuose, kelionės vadovo ir ekskursijų paslaugos. Papildomoms išlaidoms reikia turėti apie 100 zlotų.

Kelionę organizuoja Kauno buvusių tremtinių klubas „Saulėgrąža", klubo pirmininkė **Irena Pajarskienė**, tel. **(8 37) 435 343, mob. 8 611 23 802**; kelionės vadovė **Teodora Dilkienė, mob. 8 686 10 113; tel./faksas (8 5) 212 7575; teodora.dilkiene@gmail.com.**

Patikslinimas

2010 m. kovo 26 d. „Tremtinyje" Nr. 12 (890) 6 psl. Marijos Šimkienės straipsnyje „Prieš daugelį metų..." minimas Albinas Miliauskas-Seklys turi būti Abdonas Miliauskas-Seklys.

Atsiprašome autorės ir skaitytojų.

Redakcija

Dėmesio!

Kitas "Tremtinio" numeris išeis balandžio 16 dieną.

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE

Juozas Samoška
1921–2010

Gimė Biržų r. Šnikščių k. ūkininkų šeimoje, užauginusioje tris seseris ir sūnų. Artėjant karui, tėvas buvo areštuotas, motina su dukterimis ištremta į Irkutską. Juozas buvo išvežtas į Vorkutą. Grįžęs iš lagerio vedė, sulaukė sūnaus, gyveno Šnikščių kaime.

Palaidotas Biržų kapinėse.

LPKTS Biržų filialas

Gediminas Skaisgiris
1928–2010

Gimė Pilviškiuose. 1946 m. Klaipėdoje areštuotas, kalėjo Lukiškėse. Nuteistas 10 metų, kalėjo Belovo, Taišeto lageriuose, vėliau – Magadane. Išleistas iš lagerio gyveno ir dirbo Magadane, laivų statykloje. Vedė buvusią politinę kalinę Onutę Andriuškevičiūtę. Magadane gimė sūnus. 1958 metais sugrįžo į Lietuvą. Apsigyveno Marijampolėje, įsidarbino Statybos montavimo valdyboje. Vėliau persikėlė gyventi į Puskelnius, dirbo plytinėje. Užaugino du sūnus ir dukterį.

Palaidotas naujosiose Marijampolės kapinėse.

Užjaučiame dukterį, sūnų ir artimuosius.

LPKTS Marijampolės filialas

Marytė Jancevičiūtė-Mėlinauskienė
1927–2010

Gimė Tauragės valsč., augo Šilalės valsč. Kreivių kaime. Šeimoje augo keturi vaikai. Marytė buvo aktyvi partizanų ryšininkė. 1948 metais suimta ir įkalinta Sibiro lageriuose. Grįžusi į tėvynę patyrė daug vargo. Sukūrusi šeimą, išaugino sūnų. Gyveno Tauragėje. Buvo LPKTS Tauragės filialo tarybos narė.

Palaidota Tauragės Papušinės kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame artimuosius.

LPKTS Tauragės filialas

Juozas Armonas
1921–2010

Gimė Stakaičių k., Vainuto valsč., Tauragės aps., ūkininkų šeimoje. Iki sovietų okupacijos Juozas buvo Tauragės 4 šaulių rinktinės narys. Nuo 1944 m. – LLA „Vanagų" nariu, veikė Vainuto valsč. teritorijoje, dalyvavo ginkluotoje kovoje su sovietų valdžia. 1945 m. nuteistas 10 m. lagerio ir 5 m. be teisių. 1954 m. išleistas iš Norilsko lagerio. Tačiau tik 1968 m. LSRS Ministrų tarybos nutarimu Juozui buvo leista grįžti ir apsigyventi Lietuvoje. Vedė likimo draugę Aldoną Taparauskaitę. Sulaukė sūnaus ir dukters. Grįžęs į Lietuvą apsigyveno Kaišiadoryse.

Palaidotas Kaišiadorių kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame žmoną, dukterį, sūnų ir artimuosius.

LPKTS Kaišiadorių filialas

Salomėja Šiurkienė
1925–2010

Gimė Girdžių parapijoje, Pavidaujo kaime, ūkininkų Palubeckų šeimoje, auginusioje keturias dukteris ir du sūnus. 1949 m. visa šeima buvo ištremta į Irkutsko sr. Taišeto r. Ten Salomėja sukūrė šeimą, gimė duktė ir sūnus. Į Lietuvą grįžo 1957 m. Dirbo žemės ūkio darbininke.

Palaidota Girdžių kapinėse.

Nušoirdžiai užjaučiame vaikus, seseris ir artimuosius.

LPKTS Jurbarko filialas

SL289

Tremtinys

Leidėjas LPKTS

Redaktorė - Jolita Navickienė

Redakcija: Dalia Maciukevičienė, Vesta Milerienė

Mūsų adresas: Laisvės al. 39, LT-44309 Kaunas, tel. (8 37) 323 204, faksas (8 37) 323 214
Indeksas 0117. El. paštas: tremtinys@erdves.lt, LPKTS puslapis internete: http://www.lpkts.lt
Įmonės kodas 3000 32645. Ats./sąsk. AB "Vilniaus bankas", kodas 70440,Nr.LT18 70440600 0425 8365.
Spausdino spaustuvė UAB "Rinkos aikštė", Josvainių g. 41, Kėdainiai
Ofsetinė spauda 2 sp. lankai. Tiražas 3390. Užs. Nr.

Kaina 1,75 Lt

Redakcija pasilieka teisę trumpinti ir redaguoti straipsnius, rankraščiai negražinami. Redakcijos nuomonė nebūtinai sutampa su autoriaus nuomone.